

דבר ראש הישיבה

חכמת זה סדר קדשים (שבת לא).

ענייני קדשים, מקדש וקדשיו נחשבים לחכמת התורה המובהקת. כך כותב מרן החפץ חיים זצ"ל בהקדמה לספרו "תורה אור" על העיסוק בסדר קדשים: "הנה ראה ראינו שהכתוב מכנה את הסדר הזה בשם חכמה, יען שיש בו רב חכמה יותר משאר הסדרים, וגם במדרש איתא על הפסוק מצוות ה' מאירת עיניים זה סדר קדשים, על שם שהוא מאיר עיניים בהלכה".

מאור החכמה ומאור הפנים של שני יקירינו אריאל פלדמן ז"ל ויאיר נבנצאל הי"ד, שלזכרם כונסו המאמרים בספר זה שעניינם המקדש וקדשיו, הם עמוד האור המלווה אותנו מאז הסתלקותם. רחש לבם של רבני ותלמידי ישיבת הגולן לכנס תחת קורת גג אחת מאמריהם של תלמידי חכמים שיאירו את יסודות המקדש, הד להמיית ליבנו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, וביטוי לרגשותינו הגואים על שני הפרחים הנפלאים שנקטפו מגינתנו.

גילוי חכמת התורה על ידי העסוק בסדר קדשים אמור לפתוח אפיקים נוספים לזיקתנו הפנימית לקודש ולמקדש. כמאמר חז"ל במנחות: "אמר ר' יוחנן לעולם זאת על ישראל אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה, מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה בית המקדש בימיהם". ופירש מרן הרב זצ"ל שלא בחינם דקדק ר' יוחנן לומר: אלו תלמידי חכמים, להורותנו שאין הפעולה נשלמת שיהיה כאילו נבנה בית המקדש, רק שיהיה בתכלית רוממות קדושתה על ידי תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה.

כל עת שהיו בתוכנו יאיר ואריאל זכרם לברכה, ראינו את גילוייה של עבודת ה' במקדשם הפנימי, כך נראו בעינינו שניהם, כל אחד בסגנונו ובדרכו, אך המשותף ביניהם היה אותה עבודה רוחנית פנימית. הייתה לנו הזדמנות להציץ לתוך מקדשם הפנימי, אשר באורו האיר את סגולותיהם הייחודיות היוצאות ממנו לרשות הרבים.

יהי ספר זה גלעד לזכרם, והארה שתאיר את דרכנו עד לעת המקווה של "הקיצו ורננו" בביאת גואל צדק ובניין מקדשנו.

הרב אמנון שוגרמן
ראש הישיבה

דבר המערכת

ציפיית הישועה, אשר קרני אורה החלו לזרוח בארץ קודשנו, נוסכת בנו עוז ותעצומות, להתנשא מעל קצף הסערות והמשברים, אשר אנו עוברים חדשים לבקרים. אל מול הקשיים והנסיונות, אל מול האכזבות והכשלונות, עומדת איתן תקוות הגאולה השלמה, וממנה אנו שואבים כוח ואמונה בכל מפעל היבנותנו מחדש בארצנו הקדושה.

ירושלים עיר מלוכה ובית המקדש אורו של עולם, הם הינם לב העם, ומהם מפכים קרני אור התקווה לעוז ושלום, לגאולה ואורה ובשורת עולם. 'הנצח זו ירושלים וההוד זה בית המקדש' (ברכות נח, א).

על כן, בעיצומה של תקופה גדולה אך בשעות של בין השמשות, עת ישנם מגומים ודעות נחלשות, יפה היא הארת בית קודשנו, שתקנה לה אחיזה של קבע בתודעתנו הפרטית והציבורית, וממנה ניקח עוז ותעצומות לפעול עם אל עד בוא לציון גואל.

פנים רבות לשבח יש לעיסוק בענייני הקודש והמקדש. מלבד היות סדר קדשים כמת מצווה, אשר העוסק בו מקבל שכר כולם (ספר חסידים), עוד נחשב לימוד הלכות קרבנות כהקרבתם (מנחות קי, א). לימוד הלכות עבודה הריהו כהכנה לבניין בית הבחירה, גם יש בו קיום הציפייה לישועה, והוא בעצמו מזרז הגאולה (החפץ חיים זצ"ל).

כשני יובלות עברו מאז חזה חסיד שבכהונה, החפץ חיים זצ"ל, בפעמי גאולת הארץ, ועורר לבני התורה די בכל אתר ואתר לעסוק בעיון בענייני המקדש, ולהכין עצמנו לגאולה הממשמשת ובאה. והנה התרחב ברוך ה' מעגל הלומדים בכלל ובאלו הסדרים בפרט, ואף קמו לתפארה בתי אולפנא המייחדים בהם לימודם.

אסופת מאמרים פרי הגיונם של תלמידי חכמים חשובים, ביניהם מגדולי דורנו, מעטרים ספר זה היוצא בס"ד מתחת ידינו, ומאירים סוגיות רבות בענייני מקדש וקודשיו באור חדש.

מקום מרכזי בספר תופס העיסוק בכלי המקדש ועבודתו. מרכזיותו של מקום המזבח מחד וקדושת ארון הברית מאידך, עבודת כהן גדול ביום הכיפורים, והעליה לרגל במועדים, בגדי הכהונה וכלי הנגינה, המים במקדש, קטורת הסמים ועוד.

לא רק במקדש וכליו עסקינו, אלא אף בתקופת התגבשותו ושלבי המעבר שמן המשכן למקדש. מן העקידה ועד לבחירת המקום, מה בין בית המקדש לבית הבחירה, עלי ובניו ולקחי תקופתם ועוד.

ואם בציפיית הישועה עינינו, לא נפסח על קדושת המקום בזמן הזה, נעסוק בהרחבה בשאלת הכניסה להר הבית בימינו, בכיוון התפילה, בהעמדת משמרות למקום בית קודשנו, ובבית מקדש העתיד אשר ירד בנוי באש במהרה בימינו.

ספר זה, פרי רעיונם של בני שיעור ה' בשיבת הגולן תשס"ב, מוקדש לעילוי נשמתם של שניים מבני החבורה. שני בני עליה, חברים בלב ובנפש, אשר נלקחו מאיתנו בזה אחר זה - אריאל ז"ל ויאיר הי"ד.

המומים וכואבים ביקשנו להם מצבת זיכרון ראויה. לאחר חודשים רבים של עבודה וטורח רב, החל מגיבוש הנושא ועד לאיסוף המאמרים הגהתם והתקנתם, תוך המשך שקידת התורה ועמלה, והנה בס"ד הרעיון הטהור וההשקעה הרבה נושאים פרי.

יהי רצון שיהא ספר זה נר זיכרון לנשמתם הזכה. "ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות, שם עולם". תהא נשמתם צרורה בצרור החיים.

שלמי תודה לכל כותבי המאמרים, אשר נדבה רוחם אותם, ונרתמו לעבודת הקודש בחפץ לב. ישלם ה' פעלם ותהי משכורתם שלמה.

תבוא על הברכה ישיבת הגולן, העומד בראשה הרב אמנון שוגרמן שליט"א ומנהלה צחי וייס, אשר קיבלו בשמחה נטל הוצאת הספר לאור. נודה כמו כן לכל אשר תרמו מהונם וסייעו להוציא הספר לאור. תודה מרובה גם לצמד המזכירות המסורות, מירה רטנר ולאה נעמן, על הארת הפנים והנכונות לעזור בכל זמן.

יבואו על הטוב כל העוזרים והמסייעים, אשר נרתמו לעבודת הקודש, והשקיעו שעות רבות מזמנם בהתקנת המאמרים, ורבים הם. נציין בתוכם את שלמה אזולאי, יאיר אלטברג, ברק אפשטיין, שי ביטון, חיים גלבר, עמיאל וסל, יניב יצחקי, יניב כהן, אמיר לוי, יהונתן נוימן, חגי פורגס, אילן פינטו, צבי פרוביזור ומתי שובל.

יהי רצון שיתקבל ספר זה בשמחה אצל כל שוחרי התורה, ונזכה במהרה כי בניין אריאל יאיר, ונכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים ונישא מגבעות, ונהרו אליו כל גויים, מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים.

בציפיית הישועה
הרב נתנאל אריה
ובני שיעור ה' תשס"ב
ישיבת הגולן

"אולי ירחם לקחה בכפלים עוטה אריות כמו בפי שחלים"

(סליחות)

בזמן קצר נלקחו מאיתנו שניים, שני לבנים
מבניין ישיבתנו, שני חברים מאותו השיעור,
שניים שבאו באותה החבורה ממדרשית נועם.
אריאל פלדמן ז"ל ויאיר נבנצאל הי"ד.
שניים שנלקחו בערש"ק בין הערביים.
שניים וכל אחד: "בנך יחידך אשר אהבת".

אריאל

"הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים, כי מדי דברי בו זכור אזכרנו, על כן המו מעי
לו."

ערב שבת קודש פרשת קדושים, דמדומי שקיעה, עוד מעט תרד שבת, ועם כניסתה
יסתלקו המקטרגים.

"וכל דינים איתעברו מינא

ולית שולטנא אחרא בכולהון עלמין".

ומידת הדין כאילו נאחזת בטרם התלבשו ישראל בנשמתין חדתין. רוצה היא להפריד
נשמה מגוף.

נמתחת מידת הדין על פני מימיו של הים התיכון. בשוא גליו אוחו הוא באריאל ולוקח
אותו אליו, ואריאל בכוחותיו הדלים ורצונו האיתן נאבק, חפץ חיים, תאב להגשים
שאיפותיו;

רק לטבול במקוה המים להוסיף כוחות, להתמלא רעננות של יצירה .
ערש"ק זמן טהרה, זמן חיים, זמן התווספות נשמה יתירה, אך לשווא.

מי שאמר לים עד כאן תבוא

מי שבידו להוביש נהרות איתן

הוא שבידו נפש כל חי

והוא אשר אמר לאריאל עד כאן תבוא

ועומק הדין מי ימצא?

"על כן המו מעי לו"

אריאל אהוב ואוהב למקום ולאדם.

קשה לחשוב על אריאל בלא לחשוב על מעגלים שונים של חברים, ובכל אחת
מהחבורות אריאל כולו מסירות ודאגה להרים טלפון, לומר מילה, לקחת, להחזיר ברכב,
כך במעגל קרוב וכך במעגלים יותר רחוקים.

אהבה שאינה תלויה בדבר.

מספר פעמים שוחחתי איתו על הצורך להגביל ולסייג את הנתינה, אבל אריאל בשלו.
כך נשנה הדבר גם בתקופת השרות הצבאי.

סיטואציות רבות משותפות עם אריאל זכורות לי; בסעודות פורים, בשיעורי אמונה ולאחריהם, שיחות טלפון ארוכות מהצבא. אבל תמונה אחת חקוקה בליבי עמוק במיוחד. גבול הצפון, שעת בין הערביים של תחילת האביב. התלמיד והרב ישובים על הסלע, אריאל מקשה ואני משתדל לבאר, הוא כדרכו חוזר ומתעקש, ואני מתרץ, אבל הוא אינו מרפה... עד שנאלצנו להיפרד. היה זה במהלך שירות מילואים שלי בצפון, אריאל הצליח לאתר אותי והפתיע אותי בביקור. אריאל עמד על כך שמאמציו לא היו רק לשם ביקור נימוסין, וברצונו לזכות בלימוד משותף, וכך זכיתי ללימוד אחרון עם אריאל... ונפשי הומה ולא באה לסיפוקה

“מדי דברי בו... המו מעי לר”

יאיר

“העז והענווה לחי העולמים”

יאיר, איחוד של הפכים. צנוע ושתקן בציבור, אבל עז רוח קנאי ודבק בהחלטותיו. נער שהוא גבר, גבר שהוא ילד.

נזכרים ביאיר ודיוקנו ממלא את כל עדשת עינינו - רחב כתפיים, חסון, גבוה ובלוט. אבל עמידתו מצטנעת משהו, כאילו מתנצל על התבלטותו, עיניים רציניות כאילו מרוחקות, אבל בתוכם שקיפות טהורה, ונכונות להתמסרות כשל ילד.

“ותוכו כברו” - כמראהו מלבר כן נפשו מלגיו.

בעל כוחות רצון עצומים, החלטות שמקבל על עצמו ללא הנחות. תובע מעצמו מאמץ ויזע. כך היה בישיבה (ובמיוחד בתקופה השניה שלפני היציאה לקורס קצינים), כך באימונים לפני הצבא, וכך בשירותו כלוחם חי"ר. אבל כל זה גלוי רק לקרובים מיטיבי המבט. ואילו כלפי חוץ, בעת שיח רעים, הוא צוהל וצוחק כאילו חייו עשויים כמישור ולא כהר. שעות רבות ישבנו בביתי ושוחחנו על קבלות רוחניות, שאיפות ומימוש החלטות. כששוחחנו, קלחה השיחה כאילו נפתח סכר, אבל עד שהעיז, עד שדפק בדלת... אולי הזמן לא מתאים, הדברים לא ראויים...

קשוח כלפי עצמו ורגיש לסביבתו למשפחתו ולחבריו הרבים שתמיד סבבו אותו.

חוויה ייחודית חרוטה על לבי.
בתום תקופת הלימוד הראשונה יצאו יאיר וחבריו לשרות הצבאי. כשבוע לאחר מכן קבלתי מכתב בתוכו תמונה של יאיר מהווי הישיבה, ובשורות קצרות ורגישות הוא מודה ומוקיר את התקופה בישיבה.

את אותה הרגישות פגשתי שוב, והפעם כלפי אביו, בפגישתי האחרונה איתו. בית הכנסת איצקוביץ' בבני-ברק. המקום הומה אדם. בתוך ההמון בולט קצין צעיר "משכמו ומעלה גבוה מכל העם" (שמואל ט, ב), ויחד עם זאת נחבא אל הכלים, עמידתו אומרת נסיון שלא למשוך תשומת לב יתרה.

נפגשו עינינו, הפנים מתמלאות חיוך ענק ועיניים בורקות, לחיצת יד אמיצה. יצאנו יחד לרחובה של עיר. יאיר בדרכו לקנות קלטות, קלטות של קרליבך לאביו, אמנם יום ההולדת עבר מזה זמן, אבל אצל יאיר לגרום נחת רוח לאבא מנחם אין גדול מזה. יאיר מסביר לי שבנווה-צוף, אבא מעמודי התווך של המנין בנוסח קרליבך בלילות שבת. מתוך כך אנו דנים בקבלת שבת, ובמניינים השונים, והוא מסכם שקבלת שבת קובעת את השבת כולה. וכך בדברים אלו על קבלת שבת אנו נפרדים איש מרעהו. היום רק יום שני. עד שבת ישמעו הקלטות פעמים רבות, מן הסתם. בליל שבת בנווה-צוף במנין נוסח קרליבך מנחם ויאיר ירעימו בקולם: "והיו למשסה שאסיך ורחקו כל מבלעיך", ובשמים ודאי שערי תפילות יפתחו לקול שירתם.

ערש"ק אחרי חצות היום. יאיר ועדינה אימו בדרכם לנווה-צוף ושוכניו ומבלעינו ממתנינים במארב, ומזימתם לשחוט אם ובנה ביום אחד. מידת דין ורחמים מתערבות, רוכב ערבות מרחם את האם וחומד את הבן, ועולה בסערה נשמתו של יאיר, טבולה במקוה של אש הרוגי מלכות שאין כל בריה יכולה לעמוד במחיצתם.

אריאל ויאיר,

מי באש ומי במים

אחים למחזור מ"ט,

מקודשים בקדושת השבת,

ומטוהרים באש ובמים.

מן הסתם חברותא במתיבתא דרקייעא,

ושם נותנים באהבה רשות זה לזה והעוז והענווה יונקים זה מזה.

ואנו בעולם של גלמי גוש, כציץ נובל וכאבק פורח, מצדיקים

ומתחננים: "וזכנו לקבל שבתות מתוך רוב שמחה, מתוך עושר וכבוד ומתוך מיעוט עוונות".

יואל מנוביץ'

ר"מ בישיבת הגולן